ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

POJIŠTĚNÍ V SOUVISLOSTI S HOSPODAŘENÍM ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor: Veronika Adamová
Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jiřina Bartůšková
©2004

Diplomová práce se zabývá problematikou pojištění v souvislosti s hospodařením vyššího územního samosprávného celku (dále jen „VÚSC“). Cílem práce bylo analyzovat legislativní úpravu pojišťovnictví, veřejné správy a veřejných zakázek v ČR a na základě těchto poznatků rozebrat zajištění realizace pojištění konkrétního VÚSC. Na základě rozboru poté posoudit a zhodnotit, zda daný celek postupoval v souladu s platnou legislativou, zda využil všechny legální prostředky k tomu, aby pojistná ochrana v souvislosti s hospodařením VÚSC byla co nejúčinnější, nejoptimálnější a nejefektivnější. Případně upozornit na nedostatky.

Při zpracování diplomové práce byly využity metody právní např. kompilace názorů z odborné literatury, metoda interpretace (výklad) právních předpisů, právní komparastika. Dále analýza (studium) originálních dokumentů a rozhovory.

V prvních částech práce jsou vymezeny základní pojmy (např. pojištění, pojistitel, pojistná smlouva, zprostředkovatel pojištění, veřejná správa, samospráva, státní správa, veřejná zakázka, zadavatel atd.). Většinou tyto pojmy přímo definuje zákon. Je proveden přehled a rozbor právní úpravy všech oblastí, které s tématem diplomové práce souvisejí tj. pojišťovnictví, veřejná správa a veřejné zakázky. Nejdůležitějšími právními předpisy k dané problematice jsou zákon č. 363/1999 Sb. o pojišťovnictví, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), občanský zákoník č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“).

Právní úprava pojišťovnictví, veřejné správy a veřejných zakázek tvoří neopomenutelnou součást našeho právního řádu a má citelný dosah na značný okruh subjektů.

S ohledem na to, že prostřednictvím veřejných zakázek jsou vynakládány značné finanční objemy veřejných prostředků, je třeba k problematice veřejných zakázek přistupovat s veškerou zodpovědností, kterou s sebou nese nakládání s penězi daňových poplatníků. Proto je nutné, aby veřejné prostředky byly využity v souladu se základními principy zadávání, a to efektivně, ekonomicky, transparentně, nediskriminačně. ZZVZ plní významnou úlohu spočívající ve skutečnosti, že stanoví závazná pravidla pro zadávání veřejných zakázek jež jsou financovány z veřejných prostředků. ZZVZ rozlišuje 5 druhů způsobů zadání veřejné zakázky (veřejné zakázky

malého rozsahu, zjednodušené zadání, výzva více zájemcům k podání nabídky, výzva jednomu zájemci k podání nabídky a obchodní veřejnou soutěž). Z rozboru právní úpravy ZZVZ, jejíž cílem je především úspora veřejných prostředků vyplynulo, že plní významnou úlohu spočívající v tom, že stanoví závazná pravidla pro zadávání veřejných zakázek. V minulých letech právní úprava tohoto typu několik let chyběla. Stávající právní úpravu lze považovat za velký přínos, pokud zadavatelem je odborník v dané oblasti předmětu zakázky a navíc bez prospěchářských úmyslů. Zákon předpokládá, že zadavatel disponuje pracovníky s dostatečnou kvalifikací ve vztahu k předmětu plnění veřejné zakázky, kteří také stanoví bližší podmínky pro uchazeče v podmínkách zadání veřejné zakázky. Tento předpoklad často nebývá naplněn. Z toho pak plyne vznik chyb.

Z hodnocení právní úpravy pojistné smlouvy obsažené v občanském zákoníku vyplynulo, že je nedostatečná. Je nevyjasněna řada pojmů. Nedostatkem je rozdělení druhů pojištění na pojištění majetku, pojištění odpovědnosti za škodu a pojištění osob. V důsledku společenského vývoje vznikají nová nebezpečí, která nejsou právně zakotvena.

Druhá část práce je věnována případové studii, ve které je proveden rozbor jak vybraný subjekt realizoval zajištění své základní pojistné ochrany. Tento rozbor zahrnuje charakteristiku subjektu, majetku a jeho ochrany, výběr zprostředkovatele pojištění a nejpodrobněji rozebírá obchodní veřejnou soutěž podle Zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Na základě rozboru je pak v závěru práce zhodnocena realizace pojištění daného subjektu a navržena opatření týkající se zlepšování úrovně pojistné ochrany a veřejných zakázek vůbec.

VÚSC vlastní majetek a hospodaří s ním samostatně za podmínek stanovených zákony. Majetek krajů musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Kraj je povinen pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Majetek musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím.

K realizaci pojistné ochrany kraj využil služeb zprostředkovatele pojištění, kterého rada kraje vybrala na základě poptávkového řízení.

Výběr pojistitele, vzhledem k výši budoucího finančního závazku (objemu pojistného) a předpokladu uzavření pojistné smlouvy na delší pojistné období (3 -5 let), rada kraje správně navrhla realizovat zadání veřejné zakázky podle ZZVZ, § 3 odst. 2 -

obchodní veřejná soutěž. Průběh zadávacího řízení je v případě zadání formou obchodní veřejné soutěže upraven poměrně podrobně, a to i ve vztahu k právům a povinnostem jak uchazečů, tak i zadavatele. Soutěž proběhla v těchto stadiích: vyhlášení obchodní veřejné soutěže – přijímání nabídek zadavatelem – otevírání obálek s nabídkami – jednání komise pro posouzení a hodnocení nabídek – hodnocení nabídek – oznámení o výběru nejvhodnější nabídky – uzavření smlouvy – ukončení soutěže.

Z případové studie vyplynulo, že proces zajištění pojistné ochrany VÚSC je realizován v souladu s platnou legislativou a využívá všech dostupných možností pro zajištění optimální a co možná nejefektivnější pojistné ochrany. Během průběhu obchodní veřejné soutěže nebyly shledány žádné nedostatky.

Hodnocení výsledků práce je shrnuto ve výčtu pozitivní stránek realizace pojistné ochrany obchodní veřejnou soutěží. Za nejdůležitější lze uvést:

- soutěž respektovala zásady zadávání veřejných zakázek, podporovala rozvoj konkurenčního prostředí, zabezpečila hospodárnost a efektivní využití vynakládání veřejných prostředků, soutěž proběhla transparentně a nediskriminačně.
- byla vhodně zvolena kriteria hodnocení odborníkem v dané oblasti (adekvátní, jednoznačná, splnitelná, srozumitelná),
- využití služeb zprostředkovatele pojištění jako nezávislého odborníka v dané oblasti, který vykonává svou činnost pro klienty bezplatně,
- rada kraje stanovila způsob hodnocení nabídek a bodové a váhové hodnocení a to již před samotným doručením nabídek,
- rada rozhodla o výběru pojistitele v souladu s komisí pro posouzení a hodnocení nabídek,
- centrální organizace pojištění zajistila kontrolu nad úrovní pojistné ochrany organizací spadajících pod kraj, byly garantovány nižší pojistné sazby pro jednotlivé organizace,
- byla zefektivněna úroveň celé pojistné ochrany.

Výčet pozitivní stránek je z velké části ovlivněn působením vybraného zprostředkovatele pojištění. Výběr zprostředkovatele nepodléhá režimu ZZVZ i přesto, že jeho působení má enormní vliv na výsledky celého procesu. Proto se domnívám, že i výběr těchto subjektů by měl podléhat režimu ZZVZ.

SEZNAM LITERATURY

[1] **ČEJKOVÁ, V.** *Pojistný trh*. GRADA Publishing, spol.s r.o., 2002, 119 s.

[2] **DĚDIČ, J., ŠVARC, Z.** a kol. *Učebnice práva pro ekonomy*. PROSPEKTUM Praha, 1994, 912 s.

[3] **DUCHÁČKOVÁ, E**. *Pojišťovnictví*. Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000, 138 s.

[4] **ELIÁŠ, K**. *Obchodní zákoník*. LINDE Praha, a.s., 1999, 1049 s.

[5] **HOMOLKOVÁ, J. a kol**. *Základy právních nauk*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 1996

[6] **JURČÍK, R**.: Aktuální otázky právní regulace 2003. Sborník příspěvků z mezinárodního semináře. Česká zemědělská univerzita v Praze. 2003, 52 s.

[7] **JURČÍK, R.** *Zadávání veřejných zakázek v praxi*. Vydání první. Praha: C.H. Beck, 2002, 209 s.

[8] **KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., ČECHOVÁ, J.** *Základy pojišťovacího práva*. Nakladatelství Orac, s.r.o., 2001, 301 s.

[9] **KNAPPOVÁ, M., ŠVESTKA, J. a kol**. *Občanské právo hmotné*. ASPI Publishing, s.r.o., 2002, 496 s.

[10] **KOLEKTIV AUTORŮ**. *Reforma veřejné správy v České republice*. Ministerstvo vnitra České republiky, Praha, 2003, 58 s.

[11] Konference pojišťovacích makléřů 2001, Sborník přednášek, Asociace českých pojišťovacích makléřů, 80 s.

[12] **MARVAN, M., CHALOUPECKÝ, J**. *Kapitoly z historie českého pojišťovnictví*, Pulso s.r.o., 1997, 150 s.

[13] **PELC, V**. *Zadávání veřejných zakázek*. Vydání šesté. Linde Praha, a.s., 2001, 526 s.

[14] **PŘIKRYL, V., ČECHOVÁ, J**. *Zákon o pojišťovnictví s komentářem*. Nakladatelství Orac, s.r.o., 2001, 205 s.

[15] **REKTOŘÍK, J. a kol**. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Ekopress, s.r.o., 2002, 264 s.

[16] **TÝČ, V.** *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. Linde Praha, a.s., 2001, 335 s.